

نریان حسن زاده

نظامی

نریان حسن زاده

نظامی

(موصی صیرم حاقیند اوغا)

تهران ۲۰۱۰ - نشر آپ

هر اوجا روتبه دن
عاليمين روتبه سي داها اوجا دير.

نظامی گنجوی

... آذربایجانچی ایق ایدئولوگیا،
آذربایجان شوناسلیق علم دیر.

نظامی جعفروو

نریمان موعلیه!
«کیمین سوالی وار؟» پوتماستندان
دانشماغینیزی
و اگر مومکون سه،
بیر پارچا ازیر دنمه یینیزی
خاهیش اندیریک.

نظامی جعفروو،

روستم حسنوو،

ناظیم حسن زاده.

۱۹۸۲

(طلبه مکتوبلاریندان)

شناسنامه:

کیتابین آدی: نظامی

یازار: نریمان حسن زاده

چئویرن: دکتر حسین شرقی - کاوه فضلی خلف

نشر ایلی: ۱۳۸۹ - ۲۰۱۰

نشر یثری: تهران

ناشر: آلب

سای: ۲۰۰۰

ISBN: 964-480-008-7

... نظامی

میللت ده بعضن تک قالیر،
اونو دا تک گوروب حریفله بیرلر.
اونو اله بیرلر، بیر کپک قالیر،
اونو یوخ،

کپه‌یی تعریفله بیرلر.

وطنه آرخادی ایگید اوغوللار،
بیر آتا زحمی وار اوغول سسینده.
منیم ایله‌ایمی داندی چوغوللار،
اوگنی‌لر، دوغمالار زمانه‌سینده.

یترده تکه‌له‌دیلر،

من گویه چیخدیم،-
منی بیخانلاری بیخا بیلمه‌دیم.
آما من گوروندوم،
کورسویه چیخدیم،
هتج سطیر آلتیندان چیخا بیلمه‌دیم...

موالیفدن

بو اثرین ماراقلی یارانما تاریخی وار. گنج دوستوم نظامی جعفرووون ۴۰ یاشی تامام اولوردو. منی دعوت ائتمیشدی. بیر شعرله گتتمک ایسته‌دیم. ایلک گنج‌لییندن اوهره‌ییمده آیریجا یثری، بنزرسیز گولوشلری اولان بو اینسانین حیاتی چوخ دا نیک‌بین کئچمه‌یب. مرحوم آتاسی دوغما توریاقلاریندان زورلا دنیورتاسییا ائدیلن لردن اولوب.

من، ۱۹۴۹-جو ایله‌ده آغستافانین حاسان‌سو کند (کئچمیش کیرووکا) اورتا مکتیبینده اوخویوردوم. بیسیم‌اوغلو (بیز طرفرده «مام‌اوغلو» دئییریک) یولچی‌شو ممدعلی اثرمنیستان‌دان کوچورولن عایله‌لردن بیرینه اوز عایله‌سینده یثر وثردی، اونا تو آبیردی. عومومیتله، اثر بیزیم گونلردن بحث ائدیر.

* * *

مام‌اوغلو یاتمیردی باش آغریسندان،
دیلینه دیمه‌ین سوزو «انه!» ایدی.
میللت سورولموشدو یورد-بوواسیندان،
جاواب ایسته‌ین لر جاوابدنه ایدی.

بیر آز دا سوپوردو او، حاق طرفی،
- حاققی تاپدیبارلا، آخی، نه حاقا؟!
بیزیم آغستاڤا، قازاخ طرفی،
گنجه طرفی ده
دولموشدو خالق لا.

گوردوم کی، میللتین یوخدو آرخاصی،
سسینه قم چوکوب، گوزونه حیددت.
یاتیندا اوشاغی، بار-بارخاناسی،
میللت قایسیندا قالمیشدی میللت!

هامی دوغما ایدی، هامی یاد ایدی،
دوزمور داغ آدامی آزان یثرینه.
رایکومدا «اینسانلیق» تبلیغاتی ایدی،
اینسان قوبولموردو اینسان یثرینه.

مام‌اوغلو چوخ شئی دوز آنلایردی،
دئییردی نه‌یدی بس میللتین سوچو؟!

سییاسی بورونو یاماتلایردی،
بیزه دیل وثریردی گویا
«دیل اوچو».

اثرمنی خاصیتت بیری چاشیردی،
قارشیاا چیخمیشدیق چورکاله، سویلا.
اثرمنی دیلینده خوشونلاشیردی
ایرواندان گلن بیر قونشوسویلا.

هارداسان،

نور چشمم،

عیسا بولاغی،

سولارین دیشیمی اوشوده بیلیمیر.
ایندی بو دونیانین کاردی قولاغی،
قاراباغ دینه‌نده، انشیده بیلیمیر.

نئیله‌بیم، دیلمده دوندو سوالیم،
معناسی باشقایدی بو کوچ‌هاکوجون.

بیس آدم

- او ساعات تانینیر، اوغلوم،

یاخشسی سا

- ایل گرک تانیماق اوچون.

- گرک اوشاقلاری آپاریم اوزوم،
گزیب-دولاشسین لار وئدیاساری،
دولو توفنگ ایدی عمینده دوزوم،
سنل کیمی یویوردو بو داش حاصاری.

آپارا بیلمه دی «آپاریم» دئین،
دره نیز دوز اولدو، دوزونوز دره.
کیروه لیک گورمه دی «کیروه» سویله یین،
کیشی لیک
عار گلدی بو کیشی لره.

میللتین اوستونه برک دوشموشدولر،
اٹوه بوراخمشدیق بیز اهریمنی.
تبریزدن، وئدی دن توکولموشدولر،
اوردان فارس قووموشدو، بوردان اثرمنی.

بو بیرری «دئموکرات»
او بیرری «کوچکون»،
بیزیم بیر میللتین ایکی آدی یدی.
وئدیلی وئدی یه دونه چک بیر گون،
تبریزلی تبریزه قایتمالی یدی.

گوزومده او ساحیل، بو ساحیل آغلار!-
منی سوراقلایین آراز، کور بویو.

سایاند داشی کیمی بیر سوز توللادی،
آرادا شوملادی، اکدی مام اوغلو.
بیر عاراق دالینجا اوشاق یوللادی،
نهیی وار،
سوفره یه توکدو مام اوغلو.

عایله ایچینده «گلمه» عایله،
کیشی یله نرد ووردو قاش قارالینجا.
بیر اوتاق آیردی دیل-آغیز ایله،
او اٹوده قالدیلار بیر اٹو آلینجا.

قاینادی-قاریشدی ائولر-ائشیک لر،
اکدی لر-بیچدی لر، قالدیلار اوردا.
تزه یورد سالدیلار کوهنه کیشی لر،
تزه
قبرستان دا سالدیلار اوردا.

نیظامی، عمین له بو صوحبت اولدو،
زلیم خان کندینده چای سوزدو آنان.
اٹو اٹوه قووشدو،
اٹل قوربت اولدو،-
کوهنه اٹل-اوبانی خاطر لایانا.

دوستوندان آیریلان -

یئددی ایل آغلار،

وطندن آیریلان -

بیر عومور بیوی.

خالق آزاد اولمادی درد-ی سربندن،

وطن سیز،

وطنده خالقی دانیردی.

یئرینده اولمایان دوروب یئریندن

خالقا - خالقی دئیینه،

خالق اوتانیردی.

دنمه، موسکوو ایملیش ایشلری قوران،

دینیپ-دانیشانین یاتیردی ایچی،

اثرمنی-شووننیست، فارس-آراووران،

بیز ده کیرووکادا^۱

بئینل میللجی.

تئهران «دوست» سوزونو شوپهه‌لی دئییر،

نه منه دوست اولور، نه سته قارداش.

فارس قالخیب مینیره،

یا علی!- دئییر،

مینیردن دوشه‌نده

وازگنه - قارداش.

فارسین تورکه گوره باختی اوزده‌دی،

قورشاقدان یایشیر روستم-زال کیمی.

حافیظین، سعدی-نین آدی اوسته‌دی،

کنیقیت نیشانلی

براک مال کیمی.

باشی عمامه‌لی،

آغزی دوعالی،

ایسلاما لایبق می ایسلام یایانلار؟

هاردادی ایسکندر ماکندونالی

تزه‌دن دیز چوکسون دارا حوکمدار.

^۱ آستافادا کند اولوب.

حرام سوفرلرده بییب دویانلار
اشاغی-یوخاری بویانیردی‌لار.
کیرووون بوستونو کنده قویانلار،
نریمانو دئینده
خوقلانیردی‌لار.

او ایل اچلمیشدی بیر یالاتیمیز،
أما وضعیتن چیخمالی‌یدی‌لار.
تامام دولمامیشدی یون پلاتیمیز،
یونو جاماعتان بیغمالی‌یدی‌لار.

او ایللر بنتش ایله کنجیلمه‌لی‌یدی،
«هئی باشا سالردی» باش بیلتیمیز.
سیاسی بورویا سنجیلمه‌لی‌یدی،
خالقی سویماق ایله سنجیلیمیز.

بیز ده فخر ائله‌یب ال چالمالی‌یدیق،
تربیه بو ایدی، اخلاق بله‌یدی.
مال-قویون یثرینه قویولمالی‌یدیق،
بیزیمکی اولسا دا بو خالق بله‌یدی.

أدام گوندرمیشدی یون ایداره‌سی،
دوشه‌یین اچینی بوشالتدی أنام.

بیر کاسیب قادنین بویدو «توحفه‌سی»،
بو دا پارتی‌یا حورمت، اثحترام.

قائدادی دوشه‌یین بوش اوزلویونو،
اینه کنجه‌نی بیغیرمیش أنام.
أباردی گلنننن جنه‌زلیسینی،
یون یوخ.

توک قیرخیردی دوده‌مه بایرام.

او أخشام سیخیلدی، اوزو گولمه‌دی،
دمیر منگنه‌بیمش الی حیاتین.
منیم ده اوزومه باخا بیلمه‌دی،
گویا گونا‌ه‌کاردی بیچاره قادن.

دان اوزو، پویلودا اثرکن دوراردیم،
بیلمزدیم، نه زمان اوتدو بو هفته.
گندیب حاسان‌سودا درس اوخویاردیم،
قییمتی، أنامدان آلاردیم ائوده.

باشادیم، اللریم گویه اوزالی،
بیلمه‌دیم، طالعین اوپونو نه‌یدی؟
منیم دوغولدوغوم

پویلو واغزالی،
کورون قیراغیندا بیر قصبه‌یدی.

عصرین اور تاسیندا ستین میللتین
 قازاق چولارینه سورولمه‌لی‌یدی،
 یامبیق جرگه‌سی تک سئیره‌لمه‌لی‌یدی،
 یا کال مئتوه کیمی توکولمه‌لی‌یدی،
 ساپلاری چورویوب سوکولمه‌لی‌یدی...

بویدو موسکوانین قاققاز توحفه‌سی،
 بویدو ایروانین ایلیس حیلہ‌سی.
 ایچی، ایج‌آلاتی، اؤدو، جیه‌ری،
 وار اول.
 آذربایجان،

اودلار اولکەسی.

دنمیر، تله‌سیک گنت، قیلینج گوتور،
 یاقونون یا مخمر، یا زرلی اولسون.
 عمین دندیبینه سن ایمان گتیر،
 قلمین قیلینچدان کسرلی اولسون.

آتابی دولتی بیر عاییلہ‌ده،
 زلیم‌خان کندینده توتوبدو قرار.
 قارداشین - آرسلانان،
 باجین - أفق
 سن ده - نیظامی‌دن بیزه یادیکار.

گاه سولا ایلییر، گاه ساغا یوللار،
 جانلی خریطه‌دی گوز قاباغیندا.
 پومئتله ووروشدو قدیم پولولار،
 مین این بوندان قاباق
 کور قیراغیندا.

گوزوم بوخ هنج کسین انو-ائشبینده،
 گوردویوم او یئرلر اولوبدو منیم.
 واغزال بله‌بندہ
 کور بنشیبینده
 تکرلر لایلامی چالیدی منیم.

جیر تانا قوشلوب داعوا یا گنتدیم،
 ملک‌لر اوزونو سورتدو اوزومه.
 بنووشه عطرینه یوخویا گنتدیم،
 یووشانلار
 عطرنی اورتدو اوستومه.

یایشدی الیمدن بیر اولو قوت،
 سنله اولمایاندا، سنسیزدی دنیا.
 ال-اله وئرمه‌سه،
 ایتر جمعیت،
 کوره شکیلی‌دی، قلیظدی دنیا.

* * *

مام‌اوغلو داغیتدی قمی، کدری،
دندی، ظارافاتیم قوی یاددا قالسین:
- قولو قارداشیمی سورودولر کی،-
بیزیم زلیم‌خاندان گلیب قیز آلسین.

- نییه، قیز وئدی ده تایللمادی می؟
- بوردان آبارایدین گرک آدمی،
اوزون ایسته‌سه‌یدین «یوخ» دئیردیلر،
ایشی اثرمنی لر تنز اهریدیلر!

گوزل له دولسا دا بوتون بیر اولکه،
گوزلیک طالئع‌دی،
یازدی بلکه؟
ساواد دا قنیرسبز کند گوزلی‌یدی،
او، کور قیراغی نین ان گوزلی‌یدی...

بو دا قم ایچینده ظارافات ایدی،
هر نسلین طالئعی بیر حیات ایدی.
گرک او حیاتی سورهن، اوغلوم،
گرک اوز گوزونله گوره‌سن، اوغلوم.
حیاتی منطیق له یاشاماق اولمور،
بیر تایا بیغیرسان،

بیر قوجاق اولمور.

مام‌اوغلو آرادا عوذر ایسته‌دی،
کوهنه بیلیبینی گتیردی یادا:
- رافائل دئییب کی، چکمک ایسته‌دیم،
بیر گوزل تاپمادیم ایتالیدا!

بیلمه‌دیم، هنج هاردان گلدی عاغلینا،
حاققین سسینه می او قولاق آسدی؟!
بیر سوال وئرسه‌یدیم من مام‌اوغلونا،
بلکه رافائلی لو تانمازدی.

یقین بیر سوز قالیب اونون یادیندا،
تزه سوز اولدو مو، دئییر مام‌اوغلو.
گوزلیک آختاریر قیزدا، قادیندا.-
قلم گوتورندن شاعیر مام‌اوغلو.

فیکیر آبارمیشدی قولو کیشی‌نی،
- هاردان میثال چکدی بلله، قیولاسیز؟
مام‌اوغلو بیلیرمیش یقین ایشینی:
- بیزیم زلیم‌خاندان تاپیلدی او قیز!

سونرا دا بیر شعیمر دندی مام‌اوغلو،
آی «حافظ» مام‌اوغلو،
«سعدی» مام‌اوغلو،

شاعیر دوغولموشدون سن ده آنادان،
واقیقیم،

وورغونوم سن اولدون منیم.

گوتوروب گتیردین یاتاق خانادان،
اتو وئردین،

اتوینده اوخوتدون منی.

داییمین یتگانه اوغلودور، - دندین،
منه داییم قدر دوغمادیر،

- دندین.

بیزیم نسلیمیزین ایلك شاعیری یدین،
نه گوزل اوخودون، نه یاخشی دندین:

«بیزیم کنده بیر یاری وار،
اونون آدی یتنگیبار.
بیر ارواددی، بیر اوزو،
یتنه ده دویمور گوزو.

گنجه-گوندوز قازانیر،
ال وورمور کی، آزالار.
دندیک لریم هر نه وار،-
دوغرودو مو، یتنگیبار؟»

تتقید ائله بیردی او، هر یازاندا،
آرواد دا اری نین تتقیدچی سی یدی.
گوزو بیبیم ده یدی شعیر یازاندا،
سوزو یوخ،

خوش اوزو اونون بسی یدی.
بیر ده «قوجا جوشقون»-

تخللوصویدو،

اوزگه سی دنیلدی، ائله اوزویدو.

زلیم خان کندینه آدی قویولان،
بلکه ده چوخونون چیخیب یادیندان.
ایبیرمینجی ایلده،
بتلینده ناقان،
قورویوب داغلاردا خالق جبهه سینیی.
قاچاقلار ووروبدو،
بیخیلیب آتدان،
کنده گتیریلر جنازه سینیی.

چ.ک. نین آدیندان یایلیم آتشی!
گلیب ن.ک.و.د. سسله سوراقلان.
نه قادین قالیبدی، کنده نه کیشی،
توت هاتوت باشلایب،
یوخلاهایوخلا.

آنام دنیردی کی، او «دنهلم» اولوب،
آنام دنمیردی کی، امما کیم اولوب.

قیزا سلام وئریب، سلام آلمایب،
بیر یول ساچلارینی سیغاللمایب.

بتلهجه، قیز باختی گتیرمه ییبیدی،
آللاه ایمه یه نی
طالع اییبیدی.
آنام زلیم خانا گئردی هر دن،
فیکرین چوللرینده ایتردی هر دن.
قبری سوروشاردی کندین ایچینده،
بیر عومور یاشاردی بیر گون ایچینده.

^۱ سوویتلارین ایلك ابلارینده، فوق العاده كوميسارلیق، دوولتین گوج دسته سی.

^۲ داخلی ایشار خالق كوميسارلیق، دوولتین گوج دسته سی.

^۳ دنیکلم.

محبتت بیر سیمده یوز هاوا چالیر،
 اوخویان آغلایر،
 چالان آغلایر.
 آتلاه، من گوروردوم، اناام آغلایر،
 اناام آغلاياتندا، دونیام آغلایر.

اینسان یتر اوزونده بیر موجوزه بیمیش،
 بیر دئین اولمادی موجوزه نه بیمیش؟!

دندیلر، بدنی

روحجو یاشادان،
 روحسوز نه حیات وار، نه ده بیر اینسان.

روح-حیسدی،

دویغودو،

معنویاتندی،

اینسانا - روح دوغما، بدنی یاددی.

روحو آغلایرمیش، بیلیمردیم، اوغلوم،
 منه کیم دئیهدی یونو، کیم، اوغلوم؟!

بیزیم ایجدیییمیز کورون سوویودو،
 یاشادیق اوغوللو، قیزلی، نولهلی.
 من چیمیب چیخاندا-
 عصرین سوتویودو،
 سن کورده چیمنده-
 عصرین اوولوی.

ایسرافیل آغانان، قاچاق کرمدن
 آنالار چوخ دئدی بشیییمیزه.

قوجاقلیق

فنیندن بیزه درس دئین
 کیشی لیک عئلیمینی اویرتدی بیزه.

بیز یتردن قاینادیق، آخدیق، نظامی،
 بو دونیا چوخ شئی ساھمانا سالدی.
 بلکه بیر بشیکدن قالخدیق، نظامی،
 بلکه، لایلامیزی
 بیر انا چالدی؟!

منیم نابات اناام ائل اناسی بدی،
 سنین ساواد اناام، او دا عوض سیز.
 مین ائولی کسمن یورد-یوواسی بدی،-
 پولویا بیز کوچدوک،
 زلیم خان سیز.

قاریزاً یازاردیم، ایچیمده قورور،
چینارا یازدیم گورموشم،
دورور.
منه «چیناربولوم» دینهنده آنام،
من ده او چیناری
خاطیر لاییرام.

کنده آد قوبولار: «نیظامی چینار»،
گویهزن داغی یلا یاناشی دورار!
بیجاقلا یازیلان بیر افسانه‌دی،
قلم له یازیلان قالیر ابدی...

- منیم ده جوخ ازدی داش آباغیمی،
من گیزی توتوردوم، سن جار ائله‌دین.
منیم پولوداکی اوشاقلینیمی
سن ده زلیم‌خانداندا تکرار ائله‌دین.

منده من بیودوم،
آما

سنده - سن،
اوشاق یتریشیندن، قوش دیمدییندن.
گولو گولدن سنجیر بال آری لاری،
اوردا دا گول عئینی، گول عطری آبری.

- گونون شوعاسینی قیریق گوزگودن،
قیزلارین گوزونه سالاردیق هر دن.
یاناقدان-یاناقا ساپاند آتاردیق،
قاراجا چوبانی خاطر لاداردیق.

ایتی، یا پیشینی داشنان ووراردیق،
کیم ووردو؟ - دینهنده،
دینمز دوراردیق.
تییه‌نی بولویه، داشا چکردیک،
أما رئس لر اوسته ایتیلهدردیک.

ائله کی، قیش گلدی، قوروتدو خنگل!
آرسلان^۵ «بیجوک»^۶ آیدی، من بیر آز اقل،
یئیب سینی سینی تمیزله‌پردی،
من «بسدی» دینهنده،
او، «وتر» دئیردی.

آدیمی دیوارا، داشا یازاردیم،
چینارا،
هامی دان باشا یازاردیم.

^۵ نیظامی جفروون کیچیک قارباشی.
^۶ میشتده ارکبانا ایشلنن زارگون، «عائیلی» دئمکدی.

* * *

آتان آتابوردان قاقچین اولاندا،
جیبینه قالمیشدی کوهنه عریضه.
نه حئیدر علی یئو وار ایدی اوند،
نه سن سنجیلمیشدین میلی مجلسه.

انشیدن اولدو مو اونون سسینی،
کیچیک بیر یازی دا اتردی، بلکه.
بو گونو گورسهیدی، عریضه سینی
او سنین اوستونه یازاردی، بلکه.

او دندی، دانیشدی سنین یئرینه،
خاطیرلا او گونو چالیش سن، اوغلو.
قالخاندا دئیوتات کورسولرینه،
اونون آدیندان دا دانیش سن، اوغلو.

یانینا گلنده دوستون-تانیشین،
قائین قایناییرسا، او قاندان کنجیب.
بیر ده گولوشونه - بو یاز یاغیشی،
عمین دئییردی کی، آتاندان کنجیب.

او بوی، او بوخون دا سنده دیر ائله،
دیوار کورهیی ده هورولو دورور.
نسلین بیر خالی دا کنجیر نسيله،
عومرون درک اولونماز قانونو بودور.

عثنی گورونسه ده قار دنه لری،
هره سی آیریچا بیر رسم اثری!

ایکیز دوغولسا دا اینسان آنادان،
بیری گوله یی ن دی، بیری آغلایان.

نه قدر دوغولموش، نه قدر اولموش،
نه عثنی گوز یاشی، نه عثنی گولوش!

ایکی گوزله باخیر،

بیر گوزله گورن،
او دا - آیریلاری - عثنی لشدیرن!

او نایات آنادی، او ساواد انا، -
ترجمه-یی حالدا سنه قوهومام.

وطن دوزه‌لدیردی چار اثرمنی‌یه،
بیرینجی پیوترون تعلیماتی‌یدی.
دولتین و نردییی اوردن، هدیه،
هامیسی چاغریلمیش بیر باباتی‌یدی.

سنه آند ایچیددی جانیندان کنجن،
اٹشیدر او سنی،

چاغیرسان، اوغوم.
بشیکدن مزارا حاققا آند ایچن،
مزار آتالارین اوغوسان، اوغوم.

بیزیم «ادبیات و اینجه‌صنعت»^۷،
بیزیم او یولداشلیق، او صمیمیت،
اورداکنی بویویه-کیچییه حورمت،
نظامی، ایندی ده دوشور یادیم،
سن ده اونوتمورسان،
هنج اکسیک اولما.

شاهانه بوراخدیق او شاه اثری،
بیز ده بیزه لاییق سوز دئمک اوچون.
قایتارا بیله‌دیدیم کاش او ایلاری،
تزه‌دن بیر یترده ایشله‌مک اوچون.

حاییف، اوشاقلاری بیر-بیر ایتیردیک،
ژورنالیست ایتیردیک، شاعیر ایتیردیک.
کامیله، ویدادی، داوود، یا قافار،
نتجه تنز گنتدیلر، حاییف اولدولار.

فیکیر اوزاقلارا آپاردی منی،
قیشی دا، یازی دا خاطرلا بیرام.
سنین دوزه‌لتندیین
قلیظ جومله‌نی،
آرتیق آیزاسی دا خاطرلا بیرام.

^۷ یازمچیلار ایتیفاقی و مدنیت ناشرلییینی بیر گه ادبی اورقانی نین آدی بئله‌یدی.

* * *

قرنتی بورویا چیخار تمیشدیلا،
منیم ده باشیمی آغار تمیشدیلا،
بوخاری-آشاغی وظیفه لی لر.
اوندا-ازازیللر،

ایندی - علی لر!

بیر آخشام واریدی - تک اولو اوندر.
او اصل عدالت طرفداری بدی،
اونان آشاغیدا: بی رفتاری بدی.

اوره بیم یاتیردی اشرف یتیمه،
دئیردی، آلمادی رایکوم ایشیمی.
دوولت باشچی سینین پور ترتینه،
دوولت بول وئرمه دی،
قنیب اولان کیمی.

اوج گون گنجیکمیشدی،
اوججه گون جمعی،
انشیدن اولمادی منیم زنگیمی.
دئمک، «اولدو کرال،
یاشاسین کرال!» -
بو دا اورویادان، قردن بیر میثال.
بیز اوندا آییلدیق،
یاندیق تزه دن،
اوندا، بورجلو قالدی اشرفه،
وطن.

* * *

بیر از ینر ترپهندی،

زلزله کنجدی،

گونوموز آيازلا^۴ «ال-اله» کنجدی،

بیر به بیر اتلاندی، بیر دله کنجدی.

من بنله آتیلدیم، او اتله کنجدی،

من اتله بیلیردیم بو بلا کنجدی.

حاییف جاویدلره و جاوادلارا،

ذکالار قول اولدو بی-ساوادلارا،

تاختدان کوله دوشدو

و کوله کنجدی.

دوست-تانیش یاتیندا سیخیلما، شاعیر،

اودلارا آتدیلار،

من کی، یانمادیم.

دووران صنعتکارلا یولا گنتمه‌بیر،

فوضولی دنیهنده، من اینانمادیم.

* * *

... یننه صدرین اوتاغیندا

بیغیشمیشدیلار،

نه دانیم کی، چتین ایدی

قزنتده ایشیم.

اوندا سنین طرفینی

ساخلادی انا^۵،

یالنیز اوندا اتشیدیلدی

متیم خاهشیم.

سوروشدولار دونیاگورموش

بیر ایختییاردان،

او دندی کی،

یاخشلی لبقلا

ایکیزدی هونر.

سوزه سوپکنج اولمایاندا،

بیخیلیر اینسان،

اوندا من ده بیخیلیردیم

سنله برابر.

ادبییات آدامی‌یدین،

سن گلمه‌لی‌یدین،

^۴ شاعیر آياز وقالی. اوندا «ادبییات» قزنتی‌نین باش رنماکتور موعاونینی ایشله‌بیردی.^۵ بازرچی انا.

«ادبیات قرنتی» نده
 یوکسلمه‌لی‌یدین.
 سنه قاپی آچماق ایدی
 بیزیم بورجوموز.
 سن اوندا بیر اولدوز ایدین،
 ایندی بیر اولدوز.

سن گلنده: فالستوکسوز،
 ساچی قارشیق،
 آددیملارین بیر آز قطعی،
 بیر آز دا کوورک.
 رنداکتورون قاپیسی تک
 یاخاسی آچیق،
 بیر ده اوزوگولر ایدین
 انو بییه‌سی تک.

گلن کیمدی؟
 من ندیم کی،
 تنقیدچی گلیب،
 سوروشوردو سنه گوره
 منی این لر.
 گوردولر کی،
 ایشی سئون
 بیر ایشچی گلیب،

«بتتیفاقدا بیر قازاخلی
 آرتدی» - دنین لر.
 اوندا گونئی حسرتی‌بله
 قرنت بوراخدیق،
 گزیب لاتین ایفاسی
 تاپدیق بیرتههر.
 بیز «کیریلین» عوضینه
 «اسکی» ده چیخدیق،
 بیر قرنت ده تورک دیلینده!
 سنویندی تورکلر!

او تای بیزه بیر سعادت
 باغیشلامیشدی، -
 نوماننده هیتی‌یدی
 تبریزدن گلن.
 ایستانبول دا مکتوب یازیب،
 آلفیشلامیشدی،
 گوزلریمده بویوموشدو،
 بیر آز دا وطن.
 ال ایشده‌یدی، قولاغیمیز
 سسده-سوراقد،
 اوزوموزدن آغیر یوکون

آلتینا کئچدیک،
بیز «کیریل»ی دیشدیردیک،
گور، هانسی واختدا؟
کئچدیک،
«اسکی» ایفایا،
«لاتین»! کئچدیک.

اردیله،

یا تیریزه

گئدن یولوموز

سازیمیزدا قان آغلاب

هئی پرده- پرده.

بلکه ده ایلك سفیریمیز،

ایلك کونسولوموز

«ادبییات قزتی» یدی

کئچن عصرده؟!

اوندا تزه نیتظامنامه

یازدیلار، اوغلوم،

خیدمتی مین عوضینده

گوناهاکار اولدوم.

اوندا قرار بنله یدی کی،

من گنتمه لی یدی،

ایندی شیرین خاطیره دی

بو دندیکلریم.

اونوتوشام، دئسم ده من،
حقیقت یودور،
اونودولور،

اونوتماغی

عادت ائذنلر.

باش ناظیرین وظیفه سی؟

یا باش رئاكتور؟-

ایکینجی نی سئچردیم من،

«سئچ»، دنسه یدی لر.

منی اوز دیلمده دوپان، آنلایان،
بیر انزوپ دپلی ده اویرتدی منه.
«ایکی دیلده» یازدیم شعری سونرادان،
اوخوجو او واختدان بلددی منه.

اوزون گنجهلرده قالمیشدیم اویاق،
منی بوداق کیمی هنی اییردیلم.
«کیمین سوالی وار؟»^۱
یازمیشدیم او واخت،
جاوابی اوزومدن ایسته بیردیلم...

آنلار شوبه‌له‌لی‌یدی، گونلر قورخولو،
اوز-اوزه دورموشدو خشییر ایله شر.
جاویدین قیزی‌یلا جاوادین اوغلو
منیم دندییمی تصدیق اتله‌یر.

لاتین ایقباسی بیزه «لکه‌یدی»،
باشا باش آغریسی، داشی یتکه‌یدی.
آماز ایلدیریملار،

احمد جاوادلار،

جاوید افندی‌لر بیر تهلوک‌ه‌یدی.

^۱ شاعیرین یازدینی پونمان ادی‌دیر.

بیز اوج ایقبادا، بیر دیلده یازدیق،
«اسکی» ده،

«لاتین» دا،

«کیریل» ده یازدیق.
بو نسلی او نسله قارشی قویدولار،
ایربیب قصد ایله قارشی قویدولار.

گتندی گوزوموزون آغی-قاراسی،
اوج شکله دوشموشدو بیر دیلده وطن.
ساغدان سولا طرف یازدیمیزی،
سولدان ساغا طرف یازدیق یننی‌دن.

بئله‌جه آیریلدیق،

یوخ، آیریلما‌دیق،

آراز سرحد اولدو، ایقبا سرحد.
بیریندن کئچهنده، بیرینده باتدیق،
بوغولدوق نهایت، آخدیق نهایت.

گویا، ایقبامیز قاباق اولما‌یب،
گویا، بو تورپاقدا بو خالق اولما‌یب.
گویا بو، مدنی دیل قورومویدو،
ایقبا «سووداسی» سوی قیریعی‌یدی.

محل قومادیلار گوز یاشیمیزا،
 دوشوندوک، دانیشدیق هر چالار اوچون،
 «اسکی»-تی -
 کوچوردوک باش داشیمیزا،
 «کیریل»-ی -
 قیرمیزی پارچالار اوسته.

اسکی دن لاتینا دیشدی حیات،
 کنچیلمز بوللاری کنجدیک نهایت،
 «اسکی» ده - فوضولی،
 «لاتین» دا - جاواد،
 «کیریل» ده وور غونو یتیردی میللت،

بونو تعریف‌له‌دیک، اونو بیسله‌دیک،
 موغامات یاد اولدو حتتا تار اوچون.
 وطنی وثره‌نده -
 محبس ایسته‌دیک.
 اصل وطن پرور اوغولار اوچون.

بختیار^{۱۱} سوز آجدی «لاتین دیلی» دن،
 هانی آنا دیلین، ائی آنا وطن؟!
 گوردو کی، شاعیری میللت اونودوب،
 وطن‌سبز ساییلیر وطن شاعیری.

^{۱۱} شاعیر بختیار واهارزاده.

داندیلار،
 اوزونو دونه‌نه توتوب،
 سوزونو بو گونه دئین شاعیری.
 اکلیل لر آپاردیق بیز اللر اوسته،
 دوزدوک،
 گور نه قدر هئیکل لر اوسته.

روسون، اثرمنی نین آبیده‌سی‌یدی،
 «خالقین» میننتدارلیق ایفاده‌سی‌یدی!
 قارا حاشیه‌لر اوستونه بعضن
 یازدیق کی، «ابدی قلبیمیز ده‌سن!»

یازاندا ایناندیق، یوخودو دانان،
 ایندی ده پوزاندا بیزیک اینانان.
 آغیردی البتته اینامسبز اولماق،
 نه اولمک مومکوندو، نه ده یاشاماق.

بویوک میللت‌لرین قورخوسو چوخدو،
 کیچیک میللت‌لرین یوخوسو یوخدو.

الیندن آلیر کی،
 منیمدی وطن!
 وطن‌سبز ائله‌بیر وطنلی ایکن.

ناموسون، قنیرتین، عیصمتین گنڈیر،
بونلارین دالینجا گنتمه دین،
گنڈیر.

لاتین الیقاسی موذاکیره یدی،
من ده پارلامنتنده سس وئر دیم اونا.
میللت بیر سالوندا ایکی تیره یدی،
ایکی رای سیغمیردی او بیر سالوندا.

أتجاق قلبیمیزده نه آلاه، نه دین،
نه حضرت علی نین،
نه پئغمبرین
نورلو کلامیندان گوج آلا بیلدیک،
نه ده بوخولاردان آییلا بیلدیک.

* * *

شاعیره ایناندیق، شعیر دئیهنده،
آرتیسته ایناندیق، او باش ایهنده،
عالیمه ایناندیق، کشف الله یهنده،
حاکیمه ایناندیق، محو الله یهنده.

دالدا ال چالانلار قاباغا چیخدی،
باشیمیز مست ایدی،

باشچیمیز آبیق،
فوضولی در دیندن یایلاغا چیخدی،
بیز انله بیلدیک کی، داغ باشینداییق.

آرتیستلر ال اوپور نه قدر، اوغولوم؟
آرتیستین الینی اوپرلر، اوغولوم.

ایچیمیزده جاویدلرین عوصیانی،
خیففتیمیز اوزوموزدن ینکه یدی.
تعریفلردیک ایکی دیله یازانی،
آناسی بیر، آنا دیلی ایکی یدی.

اوندا پول بونجا حریص دئییلدیک،
اوندا پول-

ال کیری دی، دئییردیک.

دوندورولوموش ات یثیردیک اوندا بیز،
ایندی‌کیندن ساغلام ایدی معدهمیز.

ایندی ایران حده‌له بیر بشری،
اثرمنی‌نین یانیندا روس عسگری.

اوندا قادین آل‌وئرلری یوخویدو،
آساردیلار،

آنری‌بری یوخویدو.

قیزلارا «جیب» باغیشلا بیر کیشی‌لر،
کیشی‌لیبی - گورون، نه‌ده گورورلر؟!

محبتی ساتین آلیر پول وئر،
محبتیه جان وئرهنین الیندن.

نیظامی ده دندی: ار اول، قاپی آج،
دئمه‌دی کی، اوزونو آج او قیزین؟!
هارین لارین

قارنی توخدو، گوزو آج،
میللت ایندی قوی اوزونو تانیسین.

محبتدی روحوموزون مایاسی،
اودو سونمور نه‌الی‌ده، نه یوزده.

قیزلارین دا اوربه‌یی‌دی حیاسی،
او اوربه‌یی
گوتورمه‌یین او اوزدن.

دوشانا «قاج!»،

تازی یا «توت!» -

دئیرلر،
اینفارکت اکیر، خرچنگ بیچیر او «ارلر».

کیم کی، دئیر فیلان کسی یولا وئر، -
بندهبینی،

دئمک باشقا اله وئر!

چتین اولور اوندا بیر آز، یاشاماق،
اینانمیرسان؟ -
یئری، اوزون یاشا، باخ.

اوندا کیتابلاری اوخویوردولار،
 بیر آز دئینیردی اوندا ایتقیدار.
 داییم ناراضییدی، داییم شوپهه‌لی،
 من یازان الی‌دیم، او پوزان الی.
 ائله کی، بیر مدداح اورتایا دوشور،
 ائله بیل باشیما بیر قایا دوشور.
 دوغروسو، بیلیمیرم، سونرا نه یازیم،
 مندن گوزله بیرلر، من ائله یازیم.
 اوره‌یه خال دوشور، ساچا دن دوشور،
 نظرده توتدوغون نظردن دوشور.
 مدداح لار یتیشیر، تمیزله‌ین یوخ،
 تمیز آداملار وار،
 تمیز دئین یوخ.
 سن یرری دوشه‌نده، انشیتدیر، اوغلوم،
 اوزون گوروشه‌نده، انشیتدیر، اوغلوم.
 گوزل بیر شعری میثال چکه‌نده،
 هومئری، وولتئری میثال چکه‌نده،
 جاویدی، صابیری، یونوس امره‌نی
 انشیتدیر.
 قوی مدداح انشیتسین سنی.

مدداح ارازیلدی،
 اوزه آغ اولار،
 هاوانی ایمسیلر بیرر تینسه.
 مدداح بیر ائو تیکسه، ائو مافراغ اولار،
 اونو دا یئل بیخار،
 اوستوندن اسسه.
 یاشایا بیلمه‌دیک قصدسیز-قرض‌سیز،
 نه دئییم، بئله‌یدی عصرین هاواسی.
 بیر مدداح گورمه‌دیم من
 وظیفه‌سیز،
 مأمور دا گورمه‌دیم، مدداح اولماسین.
 قولون
 دیشسه ده مین بیر عادتی،
 او قولو، دیشمیر قول طبیعتی.
 توفیق حاجی‌ینودن سوروش، ایسته‌سن،
 سنه درس دئییبدی،
 سیخیلما، دئن.
 مودریکدی، اولجه گولومسه‌یه‌جک،
 مودریک آداملاردان میثال چکه‌جک.

سوزون سونراسینی سوروشما، نه دیر،

اوولی

عاریفه بیر ایشاره دیر.

دونن بیر گوروشده قالخدی بیر عالیم،
منه اوز توتدو کی،

- منیم شاعیریم،

نیبه تنقیدچی لر یاشایا بیلیم،
شاعیرلر یاشاییر یوز ایلرر بویو؟!
گوردوم، قم یوکونو داشینا بیلیم،
دننیم، او شاعیردی بو اثر بویو.

دننیم کی، بلکه ده او موعجوزه دیر،
تنقید الله دیکجه،

تعریف ائشیدیر.

أما قلمی نین بیر اوزو ده وار،-
دیمه میللتینه،

توفان قویارار،

دیمه تاریخینه،

تاریخی بیلیر،

او دا شاعیر کیمی سنویر، سنویلیر.

اونا قصد الله مک قصدینه دورما،
او قصد ده گوروبدو،-

اوستونو وورما.

میللتی چاشاندا، گوروب او قصدی،
یوردوندان قاچاندا، گوروب او قصدی.

آناسی بیلیردی او هاردان قاجیر،
 هارایا قاجاقاق؟ - بللی دئییلدی.
 کیم قایی باغلابیب، بیلیردی ناچار،
 کیم قایی آچاقاق؟ -
 بللی دئییلدی.

اژدها واری بیدی داغ آراسیندا،
 بیر ی بیغ،
 او بیر ی - بیر ایری، بورون.
 قیرمیزی کرئمل ماغاراسیندا
 قصدینه دورموشدو
 او زامان،
 اونون.
 هله نیظامی نین ایزی یوخویدو،
 طالئمی واری بیدی،
 اوزو یوخویدو.

اولولار قالمادی اولو گویچه ده،
 آرزولار، ایستکلر یوخ اولدو، تانریم!
 نیظامی بیر دفعه قدیم گنجده ده،
 بیر ده
 زلیم خاندا دوغولدو، تانریم!

دونیا یا قایتدی،

دونیا دان گئدن،
 اگر بلله دیرسه، سنوینسین وطن.
 منیم بیر اوخوجوم، یا موصاحیبیم،
 نیظامی، بلکه ده گولومسه به چک،
 منه دئمه سه ده سنه دئیه چک، -
 نتیجه؟

شئیخ نیظامی و گنج بیر عالیم؟
 شاعیرین رنگلری بیر آز توند اولوب،
 گور کیمی اونودوب، کیمه بند اولوب؟

شئیخ له

نیظامی دئمه بین کیمدی،
 منیم جان یولداشیم، موسافیریمدی،
 یترده قرار توتوب اوچ جان، بیر اورک،
 ایکسی سی منده دی،
 من - منزیلده تک.

شئیخیم، زیره لرین زیره سی سن سن،
 شئیخیم،
 بیقیمبردن سونرا گلن سن.
 دیلینده ایسکندر،
 حاققین طالئمی،
 او، دنیا فاتتجی،
 سن سوز فاتتجی!

نه قدر شاعیر وار ایندی دونیادا،

شئخیم،

سن اتلی‌سان، اونلار بییادا.

باشاق دوشوروروک شئعیر زمیندن،

بیر فیکیر قالمایب،

شئخیم،

دئییبسن.

من سنی گورمه‌یی آرزولاسام دا،

شئخیم،

سن گورورسن منی حیاتدا.

یئرینی سوروشسام، شئخیم، هارداسان؟

دئیرسن — یاتیندا:

آرخایا باخسان.

سنین حوزوروندا من ده بیر روحام،

شئخیم،

سن اویاقسان،

من یوخولویام.

گرک حالانماسین بو موقایسه‌م،

شاهزاده چیناری گوستره بیلسم.

شاه چینار یاتیندا، اینان، شاد اوللام،

من ده اوز ایچیمدن تنز آزاد اوللام.

دونیا یا بهمن یار

و توسی گلدی،

ایندی ده اونلارین واریشی گلدی.

ماحمود قاشقاری نین تورکچو قلمی،

سنین الینه‌دی ایندی، نظامی.

من ده بیر اولدوزدان، بیر آیدان اولدوم،

بیر آنا سودو وار، او دا بو خالقدی.

تورکون بنچردییی تورباقدان، اوغلوم،

نریمان یئتیشدی،

نظامی قالدی.

شئخیم،

ائی نیظامی،

شاعیرلر شاهی،

آدینی چاغیریب اویاتدیم، البت.

آچیلدی اوزومه سوزون صاباحی،

سوز ده - سندن قالان بیر ادیبیات!

شئخیم،

من گوردوم کی، روحون اویاقدی،

ایستی نفسی‌دی روحلار دا یوردون.

دندیم، کومه‌ییم اول، یولوم اوزاقدی،

قولومدان توتان دا،

شئخیم، سن اولدون.

قاریشدی بئینیمده حیس‌لر، دوغولار،

نه‌یدی، من گوردویوم بو رویا، شئخیم؟

ساده آنالاردان - داهی اوغوللار!-

یقین موعجزه‌دی بو دنیا، شئخیم.

آنالار ایسته‌بیر بیر اوغلو اولسون،-

باشیندا باخ، بئله بیر عاغلی اولسون.

سوزون چکیسی وار، سسین نیظامی،

نه تنها اینسان وار، نه بی‌سبز وطن.

دنیا حامیله‌یدی اوغلوم،

نیظامی،

سن مدن توره‌دین،

من نیظامی‌دن.

* * *

سنجکی باشلایاندا ناراحات اولدوم،
گنڊه بیلمه میشدیم آغستافایا.
ایسته دیم رایونا تلنقرام ووروم،
منیم ده سیمی آلینلار سایا.

دندین، دوستلاریمیز قینایار بیزی،
دوز باشا دوشمزلر دوز ایشیمیزی،
گوردوم کی،
عاغیلدا مندن زیرکسن،
سن اوردا گرکسن، بوردا گرکسن.

* * *

من سنی سنجمیشدیم
ننچه ایل قباباق،
من اوندا - گنج شاعیر،
بیر آز دا قیوراق،
سن یشنی بیر نسلین
ایلک نغمه سی یدین،
ب.دا.^{۱۴} -نون اعلاجی طلبه سی یدین.

«کیمین سوالی وار؟»

- یازمیشدیم اوندا،
جاواب ایسته بیردیم، سوسوردو میللت.
«منیم سوالیم وار!»
- قالخدین سالوندا،
سسیمه سس وئردین، سوزومه قییمت.

دئیردیم، نه اوچون رهبر ایشچی لر
آلدینی اروادا اره گئدیرلر؟
قانمازین قانانا حوکم ائله مه سی،
دئیردیم،
حیاتین ایلک فاجیعه سی.

^{۱۴} باکی دوولت اونیورسیتتی.

من نه دئمشدیم سه،

اوندا یوزدولار،
اور کدن یوخ، کاغذلاردان پوزدولار.
دونیا مین سارسی کوچدو دونیادان،
دونیا دا تک قالدیم من ده
او واختدان.

کیم دئیر، آجیمیز-آغریمیز اولمور،
چیرینتیر،
چالخانیر جمعیت اوزو.
محبت اولندا عاغلیمیز اولمور،
عاغیل اولندا دا
محبت اوزو.

منی موشفیقره قاتاسی یدیلار،
سایاند داشی کیمی آناسی یدیلار.
جاویدین، جاویدین گئتدیی یتره،
گندیب ده، ابدی ایتدیی یتره.

اوندا رسول بیوو^{۱۳} تأکید ائله دی،
منی آکادئمیک^{۱۴} وئرمه دی اله.
اوندا صمد وورغون داها یوخ ایدی،
نیظامی جعفروو گنج ایدی هله.

^{۱۳} بو کسک روتبعلی حربی و ایجتیماعی خادیم، نوفوذلو دوولت ادا می رسول بیوو حوستین چومشود اوغلو.
^{۱۴} صنعت ادا ملار بنین یاخین دوستو، اکادئمیک علی یو حسن علی رضا اوغلو.

سنین ده باشیندان کولکلر اسدی،
قاپیندان، باچاندان کولکلر اسدی.
شیمشکلر جیز چکدی گویده قیلینجلا،
یتره

«دیره دویمه» اوینادی سنله،
تانیماق ایسته دی اوزونو کیمسه،
بو یلانیب، دونیا یا باخمادی سنله.
سوفره میز گور نئجه بولدو، نیظامی،
کسدیییم بو حالال لوقمادی سنله.
آی بولودسوز اولمور، داغ دا

دومانسیز،
منیم دوغمالاریم دوغمادی سنله.

هانى دیلجان یولو؟!

آغدام کهریزی؟!
گرک ضیالی لار تیره نئمه سین،
بیرلشسه یومروقدو، آچلسا - الدی،
پایتاخت یوز ایلدی کی، بنیئل میلل دی.

پایتاхта کیم گلدی؟-
قاچقین

و کوچکون.

نه اوچون؟-

بیلیرسن، آخی نه اوچون؟!

سنی داشلادیلار،
کیسه دندی، وور!
دئیر لر، داشلانان داش هئیکل اولور.
بلکه هئیکلینی یونورموش زامان،
احتیاط اندیرمیش داش آزیغیندان؟!

خاطیره^{۱۵} قور خوبوش،
آختاریب منی،
تاپیدی یازدیغین بیر مقاله‌نی،
قوران کیتابی‌نین قویوب آلتینا:
- ایلاهی، بیر خطر دیمه سین اونا.

^{۱۵} شاعیرین قیزی.

قیزیم، حیات یوخدو دیوشدن
کنار،
اودوزور حیاتدا ینییب-یا تانلار.

دونیا دا بیر اود وار، او دا
گونشدی،
دوغرو دئییلر کی، سئل آرخا سیغماز،
نیظامی -

نیظامی یاشیندا گنجدی،
قولو هر چالینان هاوایا قالخماز.

اوینایار، بلکه ده اوستونه دوشسن،
اوندا دا سته یوخ،
او قلبه احسنا!
گندیپ تک قازانار، آما تک
یتمز،
عوذر ایسته دندی، عوذر ایسته مز.

اوره‌یی یومشاقدی اینصاف ساری دان،
همیشه سنجیلیب تای-توشلاریندان.
بیر گنجی تعریفار، گل سین ایله‌اما،
شانس وئرر،
ایختیار وئرمز او آما.

دونن فوضولی دن موللا پناها
 آلاهلیق اللهدی،
 اینان آلاها.

لطیفه دانیشماق یاریشی کنجسه،
 ایلک یئر اونا دوشر، قالان هتج کسه.

آستادان دانیشار،-

درین و قیسا،
 انشیتمز، یانیندا قیشقیران اولسا.

اینسان آناسی یلا،

سئودی قیزلا
 قیشقیرا-قیشقیرا دانیشماق، اصلا.

تورگون تاریخیندن دئیر آرابیر،
 آسما «دوولت» دئیر، او «طایفا» دئمیر.

اوزونن دئیهنه باخار، سوز

دئمز،

سوزده بیخیلانی بیخماق ایسته.

ان گوجلوه، ان قددار چیخسا

باختینا،

یوکسکده دورار کی، گورونسون اونا.

اوتوروب-دوردوغو کیمدیسه، قرض،

تأثیر اللهیندی، تأثیره دوشمز.

منه ائله گلیر، نیظامی، اولغوم،
سن اوشاق یاشیندا اوشاق دئیلسن.
سنی قورویاجاق
بو گوزمونچوغوم،
اوزوندن اوزونو قورویا بیلسن.

آغاج بار وئرهنده، یوز داش آتان وار،
توتاق کی، هارداسا،
بیر شارلاتان وار.

اونوا واخت آیرسان، واختا حایقدی،
قازاندینین «تاجا-تاختا» حایقدی.

منی ده ایزله بیر بو کور طائعمیم،
أما مام اوغلونون سوزو اولماسین،
منه لایبق اولسون گرک دوشمنیم،-
منیم
آیاغیمین توزو اولماسین.

بیر کاروان یولودو-

بیر عومور یولو،
بعضن دویوشلر ده تک به تک اولور.
اینسان اوز بویوندان اوجادیر، اولغوم،
نه گورمک مومکوندو، نه اولچمک اولور.

بیر لوقمان دئییب کی،-

دوست یوخدو، دوستلار،
سیر وئرمه،-
دوستون دا باشقا دوستو وار.

منی بو حکمتدی چاشدیران اونجه،
بیز کی، دوستا آدبِق اوره بییمیزی.
بشرین ان بویوک کشفی دی، منجه
دوستلوق دندییمیز بو اولفت حیسیسی.

دوست کیمدی؟

نه چی دی؟

ایکینجی بیر جان!
بیر اورک دویونور بو ایکی جاندا.
دوست اوزو گلیر کی، منه آرخالان،
دوست تاپماق چتیندی،
دوست آختاراندا.

دوشمن مئیدانیندا

من دوست گورموشم،
من دوست دا گورموشم قانلی-بیجاقلی.
میثال می گوستریم؟-
ایسرافیل-کر،م-
یوخسوز گوزلری هله اویاقدی.

بلکه، اوز اصلینه قایدیر بشر؟!
 حورمت بنله اولماز، قصد بنله اولماز.
 نتیجه دوستدولار کی؟-
 دشمن دئییلر،
 نتیجه دشمن دی کی؟-
 دوست بنله اولماز.

صباح قوناق قالسان درهله یزده،
 صباح وئدی یاسار دنسه، هاردا سان؟
 سن دوستا آرخالان،
 سن دوستو گوزله،
 دوست دا آرخالانار، سن آرخالانسان.

* * *

نیظامی، ماراقلی بیر گوروش اولدو،
 اوستومه
 «بیر هوجوم»،
 «بیر یوروش» اولدو.
 اوردا، او مجلسده بیوک بیر عالییم،
 آدینی چکمیرم، هانسی موعللییم.
 قالخیب سوز وئرهنده،
 بیر سهو انله دی،
 منه «خالق شاعیری نریمان» - دندی.
 گوردوم کی، دیکسیندی خالق شاعیریمیز،
 آما جاواینی وئرن لر اولدو،
 او دا او مجلسده
 بیر تهر اولدو.
 دیشیک دوشومشودو یقین یئریمیز؟!

دوبولدوم دمیر کیمی،
 دویوشده گرک اولدوم.
 یوغرولدوم خمیر کیمی،
 گوردولر چورک اولدوم.
 اکیلدیم تورپاق کیمی،
 گویردیم چیچک اولدوم.
 او قدر داندیلار کی،
 آخیردا گنرچک اولدوم.

بلکه ده ساده‌یم، یا ساده‌لووخم،
 عونوانیم، طالعیم حیاتدا تکدی،
 منی یاشاداجاق آما بو نمهم،-
 گله‌جک-
 بو گونو انشیده‌جکدی.

او بویوک اوره‌بین قرضی یوخدو،
 زامان دا
 زامانا خیراندی بعضن.
 خالقین گوزو کیمی تره‌زی یوخدو،
 اوزو چکدییینی چکیر یئنی‌دن.

من طالع شاعیری، سن خالق شاعیری،
 آلا‌ه وار ائله‌سین، هر یئرده وارسان.
 قولتوقدا بو‌یودون،
 قولتوق شاعیری،
 دوش یئری، دئسه‌لر، سن بیخیلارسان.

* * *

گونلرین بیر گونو من تلطیف اولدوم،
 دوزو، گوزله‌میردیم هیچ بو خیری.
 عاقیل آداملار وار،
 ساغ اولسون، اوغلوم،
 نه دونیا خالی‌یدی،
 نه من اوت‌هری.

تره‌دن آیلدیم من ائله بیل کی،
 ساده شاعیر اولماق-
 عاییب دئییل کی؟!

عادی گورونمه‌سین گرک بو سوال،
 کیمین اوره‌یینی بو سوز دئشمه‌دی؟!
 فخری آد آلمادی بویوک میر‌چالار،
 فخری خبیابانا موشفیق دوشمه‌دی.
 علعسگر ساده‌جه بیر آشیق اولدو،
 بویوک مجلس‌لره یاراشیق اولدو.

دنمیرم، بو حیات بو‌چدو، قارداشیم،
 بو داشا دونموشلر اصل داشدی‌لار.
 ان او‌جا هئیکل‌لر او‌چدو، قارداشیم،
 قالدی او کسلر کی، بیخیلمیشدی‌لار.

دونیائین کفکیری^{۱۶} هرله نیر، دئمک،
بیزیم اوجاغی دا بیر یاندیران وار.
گور، بیزه نه دئییر ایندی او مودریک،
دئییر، بو دونیائی دولاندیران وار.

یارام ساغالمادی سوز سازینی ینان،
سنوینج اوزومونکو، قم بشری یدی.
من سنی تاپاندا کور قیراغیندان،
کومکچیم دونیائین بو کفکیری یدی.

بیرین هانسی قاتی، یا هانسی بورجو،
سنه یول اجدی کی، او یولو تاپدین؟!
عصا گوتورمه دین، سویکنمک او چون،
تاریخده ان اساس^{۱۷} سوالی تاپدین.

بوخودا گوردوم کی، یولا چیخیرسان،
گونشین شوعاسی آخیر سنل کیمی.
ایری بیر دولچانی دولدوروب اوردان،
من سنین آرخانجا سیدیم، نیظامی.

ایسته دیم یوللارین ایشیقلی اولسون،
ایشیق
ایشیقینی ایشیغا سالسین.

اوغورلار!

گنتدیین اوزاق منزله،
همیشه قوی نورلو چوهره نی گوروم.
دان اولدوزو کیمی یان ایندن بئله
هایانا باخسام دا من
سنی گوروم.

^{۱۶} نیظامی جعفریون «دولان، کفکیریم، دولان» اثری نظرده توتولور.

^{۱۷} نیظامی جعفریون «آذربایجان شوناسلیغین اساسلاری» تدقیقات اثری نظرده توتولور.

سنی آتالیادا من باشدا

گوردوم،

تورکون تفککورو فیکرین شاه‌ییدی.

یوز باشدان کنجه‌نی بیر باشدا

گوردوم،

بو دا آذربایجان اینطیباغی‌یدی.

سنی آلیشلادی، سنه ایناندی

تانیش اولانلارلا تانیش چیخانلار.

سن هاردا «ایتن سن ده» تالماق

آساندی، -

قیپچاقسان، گوزوندن تانیماق اولار.

«آتاتورک مرکزی» -

تورک باختیمیزی،

پایتاختدا ایکینجی پایتاختیمیزی.

بیز ده آی-اولدوز تک دوغدوق، گوروندوک

سالام، اولو اوندر، اولو آتاتورک!

«بویوک بیر عالیمه وظیفه وئرديم،

آتاتورک مرکزی!» -

گنت، ایشله، دندیم.»

دنیرلی، بو سوزو اوندر دنیبیدی،

سنه ده او، «اییی گونلر!» - دنیبیدی.

او دا گوروجویبدو، اینسانی بعضن،

یاخشی تانیبیدی: اوزدن یوخ، ایچدن

نظامی، وظیفه - صلاحیتیدی،

بیر ده یوخاری دان مونسایتیدی.

بویوک عالیملرین یاتیندا دورسان،

ماشاللاه، ایندی ده هله جاوانسان.

بیر آز دا گنج ایدین هله او واختی،

او، یاشا باخمادی،

او باشا باخدی.

نه بیلیم، اینسانی ائله بیل

گویدن گوستربلر،

یئرده اولسا دا.

حئییف، خبر وئرن چاشیر آرابیر،

بیری تنز، او بیری گنج دوشور یادا.

دونیا مورککب‌دی، آداملار قلیظه،

اوره‌یه یوک اولوب اورک سوزو ده.

ایستعداد،

بیلیرم،

شرطدی شوپهه سیز،
شرطدی، ایستعدادی گورمک اوزو ده.

وظیفه حریمی قالخسا کورسویه،
الویدا دنیه سن گرک هر شئی.
وار ایدی،

بیرینی من تاتیبیردیم،
دئییردیم، نه اولسون، من ده یاتیردیم.

دوولت، دوولتچی لیک، دوولت ایشلری،
عادی شئی لر ایدی اونندان اوتهری.
بیری - وظیفه نی دوندوروب گندیر،
بیری - وظیفه نی اوزل لشدیریر.

بیری ده، نه بیلیم، عوض ائله بیر،
بیر «کادر» تاینینجا، او بس ائله بیر.
آدام آختاریر لار آدام یئرینه،
آدامی قوبور لار عاوام یئرینه.

وظیفه بولومو، مأمور سنچیمی،
«حیات» سئوداسی دی،
«عومور» سنچیمی.

ناحاق دنمه ییب کی، مومین آداملار،
دوشمنین سهوینی اوزونده آختار.

نیظامی، «مرکز» دن دوست سسی گل سین،
- ییزه نورو پاشا توحفه سی گل سین.
گنجه دن باکی یا بیر پاشا گلیب،
سن ده آر خاسینجا گل،
پاشا گلیب.
آغ آتین اوستونده دور دنالا گلیب،
بلا گتیره نه بیر بلا گلیب.

عشقی اولسون،
جان قوبدو میللت عشقینه،
سوز ده سنگر کیمی یار اشیر اونا.
«قورباتلیق لازیمسا، حاضر یق یننه،
آزادلیق یولوندا آذربایجانا...».

دویوش مئیدانی دی دنیا ازلدن،
تور کون بایراغی - حاق، یهری - وطن.
آردان تور باغی نین بشیسی گنجه،
تور کون انوی گنجه، انشیسی گنجه.

اوخو، منیم خالقیم، آغلادیق، یئتر،
اوتوروب قلممه، قالم، آرتیق یئتر!

منی کایستری ده آقیشلادیلار،
من «تورو پاشا»نی دندیم سینهدن.^{۱۸}
اوچ رنگلی بایراغی قالدیرمیشدیلار،
تورکون بایراغی یدی بیر ده یئلله من.

منیم بیر میللتیم، ایکی وطنیم!-
ایستیقلال یوردودو تورباغیم، داشیم.
باکیلر^{۱۹} الیمی سیخیردی منیم،
تورکون بویوک اوغلو، شاعیر قارداشیم.

اوچگول^{۲۰} ال چالیردی قاباق جرگهدن،
شاعیر، بایراق کیمی قالخ، بایراقدار اول.
منی کایستری به دعوت ائله یین
سایین بلدیه باشقانی، وار اول.

^{۱۸} شاعیر یئنی یازدیغی «تورو پاشا» بونماسینی نظرده توتور.

^{۱۹} یاووز بولد باکیلر - تورکیمنین بویوک شاعیری و ایجتیماعی خادیمی.

^{۲۰} سونبئح اوچگول - کایستری اونیونرستنتینین کافتئرا مودیری، پروفئسور-دوکتور.

روحومدا محببت، کونلومده
وطن،
من نورام، ایشیغام تک بو عشق ایله.
تورک ده نورو پاشا دنیبیردی قلبن،
منه ال چالیردی
تورک - بو عشق ایله.

نجه موقددسدی بو قاتلی یوللار،
بیر کاروان یولودو،

کوچدو، نیظامی.
قارداش کومه یینه گلن اوغوللار
قارداش قیرغینینا دوشدو، نیظامی.

یئلله نین باکی دا، تورک بایراقلاری!
سیز ده آلتی آچیق، اوزوآغ سینیز.
مزارلار!

بزه یین بو تور باقلاری،
قالخسانیز - هرهنیز بیر بایراق سینیز.

نیظامی بو اوددو منی یاشادان،
دندیکجه آچیلدیم «تورو پاشا» دان.
سنین ده اوره یین بیر آز آچیلسین،
ایندی یاییز گلیب،
قوی یاز آچیلسین.

... نورو پاشا

آرخاسیزا!

آرخا گلیر.

فیکری دوشمن جبهه سینده،

اوزو بایراقلار

آلتیندا.

بایراق وطن سیز اولاندا،

ایتیر آیاقلار

آلتیندا.

تورک جان قویدو بو تورپاقد،

آذربایجان -

دئییه-دئییه.

تاریخ، سنی اوخویورام،

من تورکه «جان!»

دئییه-دئییه.

من حاققی چاغیردیم صنعت

پولوندا،

سینه مدن بویلاتنان آرزودو، کامدی.

نیظامی ساغیمدا،

ناظیم^{۱۱} سولومدا-

شعریمین وزنی دی، اون بیر هنجامدی.

منه چوخ گورمه سین بونو یارادان،

یتردن سسله بیرم: تک اوتا پناه!

پاخیل آدمالارین قاش-قاباغیندان

منی یوخ، اونلاری قوروسون آلاه!

^{۱۱} شاعیرین اوغلو.

اڻپيلوق عوضی

میلنتی بیر عصر نجه قیردیلار،
انوی اوچوق اولدو، قایسی باغلی.
دوغوب تورهدیلر، شوکور، آرتدیلار:
اتا - وئدی لی بیدی، اوغول - قازاخلی.

گوزل گوپجه گولو، دده علمسگر،
بیزیم طرفلردن کوچوب نه قدر.
قالیب، انوله نلر ائو-ائشیک اولدو،
هر یهر قاشیندا بیر بیشیک اولدو.
نه قدر باشداتی، قبرستان دورور،
قازاخ ماحالیندان بیر نیشان دورور.

آلبان تورباغی دی او دوغما بنرلر،
قدیم دیلیمیزده «لورو» دئییرلر.
قالیب اوردولارا قلبه چالدیق،
اوردولار ایز سالدی،
بیز اوبا سالدیق.

شمس الدین ائلدنیز،

ختایی قالخدی،
آرازین بو تایی، او تایی قالخدی.
ایستیقلال نغمه لی کور بیزیم اولدو،
بیز ینرین اولمادیق،

بئر بیزیم اولدو.

یازدیق آدمیزی داشدا، قایادا،
او یوللار دوماندی، چندی، نیظامی.
«گوپجه لی» کندی وار آغستافادا،
گوپجه ده «کسمن» کندی، نیظامی.
کندین آدی گئتدی،
کند اوزو قالدی،
هر سونن اوچاغین بیر کوزو قالدی.

دیهرلر قورولدو داغلار دوشونده،
گندیب آران کوچو یایلاغا چیخدی.
پوسقودا دوراندا قونشو دیغالار،
کیشی لر آتلاندی، قاباغا چیخدی.

قالخدیق گده بی دن،
کنچدیک گنجه دن.
چاپار تووووز داندی، آشیق گوپجه دن،
قاجاق قاراچوبدن، ائلچی اینجه دن،
گلیب سوی کوکوموز قازاخا چیخدی.

چوخو شنعیر یازدی، شاعیرم، دندی،
نیظامی گاه اصلی، گاه کرم دندی.
من ده تنقیدچی یم، گلیرم دندی،
شوکور، ایچیمیزدن بیر قاغا چیخدی.

قورودوق او بندی-برهنی، اوغلوم،
بیر طالع ایزله‌دی هرهنی، اوغلوم.
تاتری درگاهینا داخیل دوشدولر،
سن گلدین دونیایا،
سنوبندی داغلار.
مفتیل‌لر اوستونه دوزولموشدولر،-
کنده قارانقوشلار اوخویوردولار.

قوشلار قوش دیلینده «قالخ» دئییردیلر،
سوزون آغستافا کوکونه اویغون.
بنشیکدن حیانا سسله‌بیردیلر،
پنغمبر ایشی‌یدی بلکه بو، اوغلوم.

نیظامی، بلکه ده چیخیب یادیندان،
بیلیمیرم، هنج سونرا سته دندیم می؟-
دولاشا دوشوروب سن ده یووادان
قوشا تورک دیلینی اویرتمه‌دین می؟

«آتاتورک مرکزی» اوندا یوخویدی،
ایندی دندیکلریم اوندا یوخویدی.

تورکلرین تورک دیلی قورولتایینا
اوردا،
تورکییه‌ده صدر سن اولدون.
آزادلیق سنین ده دوشدو پایینا-
سن بیر نیظامی‌یدین، بیر وطن اولدون.

اوندا ساواد آنان جاوان قیز ایدی،
کنده او ائلچی‌سین، فیلانسیز ایدی.
نیظامی هاردایدی، آلاسه بیلیردی،
نیظامی اوردایدی، او قوجاقدایدی-
آلاسه بیلیردی!
نیظامی موقددس بیر اوجاقدایدی،
آلاسه بیلیردی.

عالیم جرگه‌سینه قاتیلمامیشدی،
قلم دیوشونه آتیلمامیشدی.
هله اولمامیشدی «اوج»، دنین اونا،-
زلیم‌خان کندیندن واشینقتونا.

قدیم تورک دیلینه بیسه‌لیک ائتمک
بئله یازمامیشدی آلتینا فلک.

یا میلی مجلسین گندیب آدیندان،
«دانش» دنمه‌میشدی هله یارادان.

اونا ایستعدادی هدیه وئرن،
بیرجه شی دنمیشدی:
دایما اوبرن.

بیر انا گوز نیکیب سنین آدینا،
بیر دوستون حیرانندی ایستعدادینا.

اوغورلا باشلادین سنجدیین یولو،
سنین سنونجینه شریکیک بیز ده.
شاعیر نیظامی‌میز یاشاییر، اوغولوم،
یاشاسین تنقیدچی نیظامی‌میز ده.

کیتابین ایچینده کیلر

- ۱ «نیظامی، میللت ده بعضن تک قالیر»
- ۲ «ماموغلو یاتمیردی باش آغریسیندان»
- ۸ «حارام سوقره لرده یئیب دوغانلار»
- ۱۱ «عصرین اورتاسیندا سنین میللتین»
- ۱۲ «ماموغلو داغیتدی قمی، کدری»
- ۱۶ «زلیم خان کندینه ادی قویولان»
- ۱۹ «بیزیم ایچدییمیز کورون سویویدو»
- ۲۰ «گونون شوعاسینی قیریق گوز گودن»
- ۲۳ «اتان اتایوردان قاچقین اولاندا»
- ۲۵ بیزیم «دبییات و اینجه صنعت»
- ۲۹ «یننه صدرین اوتاغیندا ییغیشمیشدیلار»
- ۳۴ «منی اوز دلینه دوپان، آنلایان»
- ۴۵ «دونن بیر گوروشده قالخدی بیر عالیم»
- ۵۲ «سنجکی باشلایاندا ناراحات اولدوم»
- ۵۵ «سنین ده باشیندان کولکلر اسدی»
- ۵۷ «قیزیم، حیات یوخو دوپوشدن کنار»
- ۶۳ «نیظامی، ماراقلی بیر گوروش اولدو»
- ۶۷ «یوخودا گوردوم کی، یولا چیخیرسان»
- ۶۸ «سنی آتالیادا من باشدا گوردوم»
- ۷۱ «نیظامی، «مرکز» دن دوست سسی گل سین»
- ۷۵ «من حاققی چاغیردیم صنعت یولوندا»
- ۷۶ ائیلوق عوضی «میللتی بیر عصر نئجه قیردیلار»
- ۸۱ «بیر آنا گوز تیکیب سنین آدینا»

میللی اویاسیا آکادئمیاسیندا خالق شاعیری نین یوبلی یی گوروشوندن (ساغدان):
آکادئمیک عاریف پاشایئو، نریمان حسن زاده، آ.م.ع.آ. نین موخبیر عضوو نیظامی
جعفروو، آکادئمیک ضییاد صمنزاده و موعللیم لر)

خالق شاعیری نریمان حسن زاده، پروفئسسور، نیظامی جعفروو، آناسی ستودا
خانیم قوهوملاری آراسیندا

نیظامی موعللیم آناسی ستودا خانیم ل

نریمان حسن زاده، نیظامی جعفروو، خاطیره خانیم، ناظیم حسن زاده، علی ممدوو و
قابیل

Nəriman Həsənzadə

Nizami

“Müasirim haqqında poema”

Tehran 2010

Nəşr: Alp

Tiraj: 2000

Nəriman Həsənzadə

Nizami

Tehran 2010